

Szerkesztési iroda:
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:
Egész évre — 24 K
Félévre — 12 K
Negyedévre — 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal veszi föl.
Azonkívül az összes hir-
detési irodák...

Megjelenik vasár- és
ünneppnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybecskerek, 1914.

XLIII. évfolyam, 100. szám.

Hétfő, május 4.

A munkapárt gyűlései.

A nagybecskereki és a vármegyei munka-
párt megalakulása.

— Saját tudósítónktól —

Nagybecskerek, május 4.

Impozáns politikai ünnepe volt ma Nagybecskereknek. Ma tartották ugyanis közgyűléseit a nagybecskereki városi és a torontálmegyei munkapárt a párttagok óriási részvételével. A két gyűlés a kaszinó nagytermében folyt le s a hatalmas terem szűkeket bizonyult a roppant számmal megjelent párttagok befogadására.

A gyűlésen igaz, lelkes, emelkedett hangulat uralkodott s egyhangú egyetértéssel alakították meg újból a párt végrehajtó-bizottságait, amelyek az új választójogi törvényt folytán kiegészítésre szorultak. A gyűlésen lelkes visszhangot keltett a vármegyei munkapárt illusztris elnökének fölhívása, hogy az elkövetkező választási küzdelemben is ilyen imponáló egyetértéssel és összetartással vegyenek részt a párt tagjai s akkor a párt zászlója a jövőben is az eddigi diadallal fog fönnlobogni.

A pártgyűlésekről tudósítunk a következőkben számol be:

A jelenvoltak.

A nagybecskereki és a torontálmegyei munkapárt ma délelőtti gyűléseire szorongásig megtelt a kaszinó nagyterme, valamint a kaszinó szomszédos helyiségei is. Ugy Nagybecskerekéről, mint a vidékről olyan nagy számmal gyűltek össze a párttagok, hogy a megjelentek névsorát lehetetlen hiánytalanul leközelíteni s így csak azokat említhetjük meg, akiket a nagy tömegből hirtelenében föl tudunk jelezni. Így ott láttuk:

Tallián Béla vbtt., Pap Géza báró, Popovics V. István, Rónay Jenő orsz. képviselő, dr. Dellimanicus Lajos, Daniel Tibor báró főispánok, Jankó Agoston alispán, dr. Vinczevidy Ernő m. főjegyző, ifj. Gerliczy Félix báró, Schulpe Vilmos, Hauser Károly báró, Tóth István min. tan. pénzügyigazgató, Kéler Ákos főügyész, Vámos Ignác műszaki tanácsos, Grézlo János kir. tanfelügyelő, dr. Haidegger Lajos m. főorvos, Kiss István p. ü. tanácsos, Csathó Lajos kir. közjegyző, Lowieser Imre, dr. báró Csávossy Ignác, Zsirus Imre, Főris József, Horváth Zoltán, Steinbach Antal, ifj. Tullics György, Sai Ferenc, dr. Mihalovics István, dr. Gyertyánffy Jenő, dr. Hadfy Károly, Úrményi Sándor, Radonics Gyula főszolgabírók, Lederer Artur, Bielek Antal, dr. Perisics Zoltán, Grosz Géza, dr. Gyorgyevics Milos, Reitter Oszkár, dr. Annau Ernő, Haidegger Ödön, Annau Adám, Kollarich Gábor, Mangold Lipót, Szávics Sándor, Hirsch Antal, Weiterschan Péter, dr. Klein Mór, Szabóky József, Nikolics Bogdán, dr. Soós Ferenc, dr. Hubert Zsigmond, dr. Löffler Armin, Mayer Rezső Orsó Gáspár, dr. Bogner János, Benkovich Miklós, Szabó Bertalan, Stefanovics Vitályos, Todorovics Gávra, Dolleschal Lajos, Bezdán József, Menyhárt Károly, Mencez Lipót, dr. Vinczevidy Dezső, Bodnár Sándor, Rankovics István, Nikolics Dusán, Lambity János, Kiss Károly, Steyer István, dr. Szántó Adolf, Grünwald Zsigmond, dr. Mencez Izidor, Berger Zsigmond, Gáspár Ernő, Löwy Zsigmond, Szépfy Elemér, Kögl Béla, Zitkovszky Béla, Szentiványi Ferenc, dr. Baár Jenő, Dus Sándor, Novák Károly, Rigó István, Farkas Vince, Szilágyi Albert, Wagner Ede, Halmos János, Gábor Antal,

Mattanovich György, Krumenacker Ferenc, Vuchetich István plébános, Vuchetich István szolgabíró, Hausladen Mátyás, Mattanovich György, dr. Végh Lajos, Junga Aladár, Hegedüs Kálmán, Kozenkay Béla, Gyertyánffy Andor, Poroszkay Béla, Soka Ignác, dr. Pollák Győző, Bakalovich Plátó, Wattay Endre, Jenovay Zoltán, dr. Magyar Károly, dr. Neumann Gyula, Filkovich Boldizsár, Pártay Zoltán, Mesterovics Pál, Perits György, Marok Ernő, Mundloch Mihály, dr. Wattay Dezső, dr. Kiss János, Farkas Geyza, Lászlóffy János, Friedrich Jakab, Fereh Rezső, Minnich Adám, Miklós György, dr. Strubert Jakab, Minnich János, Martin János, Grünbaum Frigyes, Gatter Jakab, Reitter Antal, Stefan Lajos, Hauber Hugó, Hüttler József, Wagner Nándor, dr. Hochstrasser Miklós, Végh Frigyes, Jankovits Dusán, Draxler Ferenc, Hartner József, Loncsár Pál, Schira Károly, Stefanovics Miklós, Lowieser Mihály, dr. Haller Károly, Bartole János, Shersch Ferenc, dr. Reichrath Miklós, Breitkopf Kálmán, Popovits György, Koch János, Lázár Péter, Govrik Sándor, Lukácsy Jenő, Csolákovics Milivoj, Tóth Károly, Gregersen Niels, Oprean Aurél, Ragáry Géza, Ringhoffer Andor, Jedlicska Jenő, Murgu János, Thóresz Jakab, Vlaszkalics Milán, Nikolics Milán, Jankovits Szilárd, Szávits Szilárd, dr. Pethő Sándor, Kovács Kálmán, Müller György, Elek Albert, Sepsey Mihály, Schickhoffer János, Napholtz Lajos, Farkas Szilárd, Roth Gergely, Gelsinger Gyula, Belitska Gusztáv, Petrovics Miklós, Bizek Dezső, Gille Béla, Havas Dániel, dr. Tóth Béla, Theodorovits Dusán, Buják Emil, Jajagin Zsiva, Hirsch Hermann, Kászonyi Pál, Kászonyi Richárd, Floth Nándor, Bákonyi László, Forster Imre, Megyessy Caesar, Riegler György, Röhling Ferenc, Deák Vidor, Moritz Henrik, Hirtenstein Márk, dr. Pejov Lipót, Palanacsy Gyula, Sántha Gyula, Budur János, Mirkov Iván, Jovanovits György, Stefanovits István, Behring Jakab, Fröhlich Károly, Giffinger Zsigmond, Demkó István, Govrik Sándor, Herresbacher Dénes, Frecot Miklós, Domba László, dr. Kohn Bernát, Szuvajoksa Milán, Malencsics Alexa, Birimacz Velyko, Marschang Miklós, Tatarovics János, Müller Sándor, Jankovits Dusán, Csobán Tivadar, Theodorovits Sándor, Naszke Károly Grandjean Géza, Steits Milán, Stefanovits Zsigmond Bancsák Gusztáv, Neuhrohr Miklós, Kirits Lyubomir, Popov Uros, Daniel Pál, ifj. Daniel Pál, Wagner Mihály, Wagner Mátyás, Maly Miklós, Mayer János Demkó Géza, Szöllősy József, Schira Károly, Weismann József, Rausch József, Köhlen Vilmos, Molnár Zoltán, Roth Miklós, Schaff Ferenc, Roth Henrik, Posztics Milorad, Schreiber Menyhért, Ujfalussy Kálmán stb.

A nagybecskereki munkapárt gyűlése.

Pontban negyed 10 órakor nyitotta meg dr. Annau Ernő a nagybecskereki munkapárt gyűlést s miután üdvözlő a nagy számmal megjelenteket, előadja, hogy a pártgyűlést két dolog tette szükségessé. Az egyik az, hogy a párt eddigi érdemes elnöke, Franz J. L. egyéb elfoglaltsága és változó körülményei folytán lemondott tisztségéről. Indítványozza, hogy a lemondást az elnök érdemes tevékenységének elismerése mellett vegyék tudomásul. A másik oka a gyűlésnek, hogy az új választójogi törvény folytán a nagybecskereki választókerület a két Écska, Lukácsfalva és Felsőmuzslya községekkel kibővült s így szükségessé vált, hogy az illető községekkel együttesen újból megalakítsák a párt szervezetet. Tisztársai nevében köszönetet mond az elnök az eddigi bizalomért s egyben bejelenti a tisztikar lemondását s kéri az új választás megejtését. Az új alakulásig a gyűlés az elnöki tisz-

séggel Mayer Rezsőt bizza meg, akinek javaslatára a pártvezetőséget egyhangú lelkesedéssel a következőképp alakítják meg:

Ügyvezető elnök: dr. Annau Ernő.
Társelnökök: Steinitzer Géza, dr. Vászits Endre, dr. Stern Lázár, dr. Pollák Győző, Kögl Béla, Magda Valér, Theodorovits Szvetozár, Soka Ignác.

Párttitkár: dr. Löffler Armin.

Végrehajtó-bizottság: Struss Szerafin, Oldal Antal, Franz J. L., Szávits Sándor, Grosz Géza, Haidegger Ödön, Benkovich Miklós, Dr. Klein Mór, Mayer Rezső, Magyary Pál, Demko Vidor, Erber Gyula, Steyer István, Stagelschmidt Fülöp, Kollarich Gábor, dr. Dukesz József, Kaufmann István.

Miután dr. Annau Ernő megköszöni a bizalmat, indítványozza, hogy a gyűlés intézzen üdvözlőtáviratot a város országgyűlési képviselőjéhez Teleszky János pénzügyminiszterhez, Tisza István gróf miniszterelnökhöz és Khuen-Héderváry Károly országos pártelnökhöz.

A gyűlés egyhangú lelkesedéssel elfogadja az indítványt s ezzel a gyűlés véget ért.

A megyei munkapárt gyűlése.

Nyomban a becskereki munkapárt gyűlése után megkezdődött a vármegyei munkapárt gyűlése. A gyűlésen Tallián Béla báró vbtt. elnökölt s a jegyzőkönyvet a jegyző akadályoztatása folytán dr. Pollák Győző vezette.

Az elnök a gyűlés megnyitása után előadta, hogy az új képviselőválasztói törvény folytán a választókerületi párt szervezetekben változások történnek, amelyek szükségessé tették a végrehajtó-bizottságok kiegészítését. Indítványára egyhangúlag megválasztja a gyűlés az egyes megyebeli választókerületek végrehajtó bizottságainak tagjait, akiknek névsorát lapunk legközelebbi számában közöljük.

A végrehajtó-bizottságok a járásokban majd megalakítják a szervezeteket, de egyúttal felhívja Tallián Béla elnök a párttagokat, hogy ezzel a szervezeti munka nem ért véget s nem szabad összetett kézzel várni az eseményeket s az egy év múlva bekövetkező új választásokra mindenkinek már most teljes erővel kell készülni a párt elveiért lelkesen munkálkodni, hogy a diadalmas zászlót ne verhesse ki senki a párt kezéből. (Viharos éljenzés.)

Miután a gyűlésnek más tárgya nem volt, ezzel az ülés véget ért.

A tavaszi rendes közgyűlés.

Az új árvaszéki elnök. — A szavazókörök megállapítása és a központi választmány megválasztása.

— Saját tudósítónktól —

Torontálvármegye törvényhatósága a bizottsági tagok óriási érdeklődése mellett tartotta meg ma délelőtti tavaszi rendes közgyűlését. A vármegyei ház diszterme zsufolásig megtelt bizottsági tagokkal, úgy, hogy mozogni is alig lehetett a teremben. A nagy érdeklődést a tavaszi közgyűlés fontos tárgyai, nevezetesen a szavazókörök megállapítása, a központi választmány újból való megalakítása, valamint az árvaszéki elnöki állás betöltése keltette.

A tárgysorozaton szereplő ügyek közül csak a szavazókörök megállapításánál volt vita, amelyet az egyik román nemzeti-ségi bizottsági tag provokált, aki „a torontáli románság nevében“ tiltakozott a szavazókörök előterjesztett megállapítása ellen. A román nemzetiségű bizottsági tag tiltakozása azonban a törvényhatóság egyhangú viharos tetszése és helyeslése mellett erőlyes visszautasításban részesült Tallián Béla báró részéről, aki kifejtette,

hogy az illetőnek nincs joga Torontálvármegyében a románság nevében beszélni s hogy itt ő csak mint magyar állampolgár és törvényhatósági bizottsági tag szerepelhet.

A szavazókörök megállapítását ezután a közgyűlés az alispán előterjesztése alapján emelte határozattá.

A dr. Riesz Jakab elhunytával megüresedett árvaszéki elnöki állásra egyhangulag dr. Wattay-Pelbárt Dezső vármegyei tb. főügyészt választották meg, míg az ő megválasztásával megüresedett alügyészi állást szintén egyhangulag dr. Grandjean Jenővel töltötték be, akik mindketten érdemes tisztviselői a vármegyének.

Miután még megválasztották a központi választmány tagjait, a többi ügyeket vita nélkül az állandó választmány javaslata alapján intézték el.

A közgyűlésről szóló tudósításunk a következő:

Dr. Dellimanies Lajos főispán mint elnök fél 11 órakor megnyitja a tavaszi közgyűlést s miután üdvözlő a nagy számmal megjelent bizottsági tagokat, a napirend első tárgyaként dr. Vinczehidy Ernő m. főjegyző elreferálja a vármegyei háztartási alap 1913. évi számadását, amelyet a közgyűlés egyhangulag magáévá tett.

A tágysorozat második pontja

a vármegyei árvaszéki elnöki állás

betöltése volt. Az állásra kijelölt bizottság tagjaiul az alispán indítványára a törvényhatóság a maga részéről Pap Géza bárót, Rónay Ernőt és Schulpe Vilmost küldi ki, míg a főispán Tallián Béla bárót, Lederer Arturt és Menczer Lipótot nevezi ki.

A szavazatszedő küldöttségek tagjai az első küldöttségénél Mayer Rezső elnöklése alatt: Dus Sándor és Rankovics István, a második küldöttségénél pedig dr. Klein Mór elnöklése alatt dr. Pejov Lipót és Dolleschall Lajos.

Szavazásra azonban nem került sor, mert mikor a főispán előadta, hogy a kijelölt-bizottság az árvaszéki elnöki állásra első helyen dr. Wattay-Pelbárt Dezső m. tb. főügyészt jelölte, a törvényhatósági bizottság egyhangú eljenzéssel fejezte ki akaratát s így vármegyei árvaszéki elnöké a közgyűlés egyhangulag dr. Wattay-Pelbárt Dezsőt választotta meg.

Dr. Wattay Dezső megválasztásával megüresedett megyei alügyészi állást töltötték be ezután s ugyancsak egyhangulag megválasztották dr. Grandjean Jenő m. tb. alügyészt megyei alügyészsé.

A szavazókörök megállapítása.

Most következett a tágysorozat harmadik pontjaként a belügyminiszter leirata a szavazókörök megállapítása ügyében. A leiratban ugyanis a miniszter föl hívja a törvényhatóságot, hogy legkésőbb e hó 15-ikéig állapítsa meg az új választójogi törvény alapján a szavazóköröket.

Rigó István tb. m. főjegyző előadó ismertette az erre vonatkozó alispáni előterjesztést s fölolvasta a szavazókörök beosztását.

A szavazóköröket lapunk holnapi számában ismertetjük részletesen.

Itt Obadeanu Pál bizottsági tag szólal föl s azt mondja, hogy az alispáni előterjesztés nem eléggé ismeretes, azért azt indítványozza, hogy vegyék le a mai közgyűlés napirendjéről s halasszák a legközelebbi közgyűlésre.

Jankó Ágoston alispán megmagyarázza, hogy ez lehetetlen kívánság, mert a szavazóköröket május 15-ikéig meg kell állapítani s addig nem lehet már közgyűlést tartani. Különbben is elég ideje volt mindenkinek a beosztás iránt érdeklődni s aki ezirányban hozzáfordult, annak ő készséggel megadta a felvilágosítást, sőt az érdeklődők jogos és alapos kívánságaira még módosította is a beosztást. A felszólaló bizottsági tag is hozzáfordulhatott volna s előadhata volna észrevételeit s ne most az utolsó pillanatban rekrimináljon.

Obadeanu Pál erre a románság nevében (Zajos kiáltások: Ki bizta meg! Itt nincs románság!) kifogásolja a szavazókörök előterjesztett megállapítását s tiltakozik ellene. (Nagy zaj.)

Tallián Béla báró nem tudja mi joga beszél a bizottsági tag a románság nevében, ilyenre nem lehet fölhatalmazása s ilyen címen itt nem beszélhet, mert ő itt csak magyar állampolgár s törvényhatósági bizottsági tag. Nem ismeri el jogosultságát annak, hogy ilyen megbízással beszéljen, tiltakozik ez ellen s kéri az alispán előterjesztésének elfogadását. (Viharos helyeslés és éljenzés.)

Miu György és Sepsey Mihály bizottsági tagok az őket érdeklő szavazókörök beosztására terjesztik elő kívánságaikat,

amire Jankó Ágoston alispán kifejti, hogy hat hónap múlva, ha szükségesnek látszik, még lehet módosítani a szavazókörök megállapítását, de most nem lehet már megbolygítani a beosztást, mert az egészet összezavarja s mert rövid terminushoz van kötve a beosztás megállapítása.

Ezután a közgyűlés egyhangú helyesléssel (Obadeanu kivételével) magáévá teszi az alispáni előterjesztést.

A központi választmány megalakítása.

Ugyancsak a belügyminiszter leirata folytán megválasztották az új központi választmány tagjait a következőképpen:

I. Antalfalvai választókerület. Jovanovits Gyula Antalfalva, dr. Korsós Elemér Alibunár, dr. Pejov Lipót Antalfalva.

II. Bánlaki választókerület. Elek Albert Nagyág, dr. Gyertyánffy László Gyér.

III. Bégaszentgyörgyi választókerület. Gróf Csekonic Sándor Szőlősdudvarnok, Fáy Andor Szentivány-tanya.

IV. Csenei választókerület. Bezuk István Zsombolya, Jenovay Zoltán Felsőttebe.

V. Ferencfalvai választókerület. Halbedel Károly. Beresztócz, Orbán Gergely Sándoregyháza.

VI. Nagybecskerek választókerület. Dr. Annau Ernő Nagybecskerek, dr. Györgyevits Milos Nagybecskerek, Grósz Géza Nagybecskerek, Kéler Ákos osztályelnök Nagybecskerek, Kaufmann István Nagybecskerek, dr. Klein Mór Nagybecskerek, Lowieser Mihály Nagybecskerek, Oldal Antal Nagybecskerek, dr. Pollák Győző Nagybecskerek, Steinitzer Géza Nagybecskerek, dr. Vinczehidy Ernő Nagybecskerek, dr. Vászity Endre Nagybecskerek, Vég Károly Nagybecskerek, dr. Wattay P. Dezső osztályelnök Nagybecskerek.

VII. Nagykikindai választókerület. Budisin Sándor Nagykikinda, báró Hauser Károly Nagykikinda, Roth Gergely Nagykikinda, dr. Zsiross Lajos Nagykikinda.

VIII. Nagyszentmiklósi választókerület. Heim László Mokrin, Rónay Jenő Kiszombor, Simonsich Géza Nagyszentmiklós.

IX. Párdányi választókerület. Fendler Károly Módos, Vuchetich Alajos Kisnezsény.

X. Perjámosi választókerület. Hartner József Perjámos, báró Lipthay Frigyes Lovrin.

XI. Törökbecsei választókerület. Bayer Alajos Bocskár, Ivánovits Iván Törökbecse, Rankovits István Törökbecse, dr. Szamek Gusztáv Törökbecse.

XII. Törökkanizsai választókerület. báró Gerliczy Ferenc Deszk, Schulpe Vilmos Törökkanizsa.

XIII. Zsombolyai választókerület. Babics József Zsombolya, dr. Reichrath Miklós Zsombolya.

Pancsova törvényhatósági joggal felruházott város központi választmányába kiküldendő két tagul: 1. Molnár Zoltán Pancsova. 2. Zalkalics Károly Hertelendyfalva.

A többi ügyek.

Most a tágysorozat többi fontosabb pontjaira került sor s ezeket dr. Vinczehidy Ernő m. főjegyző előadásában a következőleg intézte el a közgyűlés:

Kassa szab. kir. város határozata a beosztásról törvény revizója tárgyában. — Pártolják.

Szabolcs vármegye határozata az általános és gazdasági iskolák reformja tárgyában. — Pártolják.

Nagybecskerek város határozata a mozgóképességű házakra vonatkozó szabályrendelet tárgyában. — Jóváhagyják.

A Torontálmegyei Közművelődési Egyesületnek 5000 koronát szavaz meg a közgyűlés.

A közigazgatási bizottságban megüresedett tagsági helyet Róth Gergely kuriai bíró, nyug. nagykikindai törvényszéki elnökkel töltik be.

A tágysorozat többi pontjait vita nélkül az állandó választmány javaslatai értelmében intézik el s ezzel a közgyűlés véget ért.

A délvidéki polgári iskolai tanárok Nagybecskerekén.

Az Országos Polgári iskola Tanáregyesület Délvidéki Körének közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, május 4.

Tegnap folyt le Nagybecskerekén az a kulturális ünnepnap, amelynek szép és nemes keretei között a délmagyarországi polgári iskolai tanárok tartották meg városunkban évi közgyűlésüket.

A gyűlés ismét élénk bizonyosságát szolgáltatva annak, hogy a délmagyarországi polgári iskolai tanárok, mint a kulturális törekvések tevékeny ügyvivői, a nevelés terén munkálkodásukkal mindig feladatuk magaslatán állottak. A közgyűlésen elhangzottak, valamint az eredményes beszámoló tanuságot tesznek arról, hogy a tanárok egyesületének ez a köre a tanárság és a pedagógia minden irányu érdekeit buzgón szolgálta. Különösen a közel jövőben megvalósítandó mezőgazdasági irányu 7 osztályu polgári iskola eszméje körül fejtett ki a kör élénk tevékenységet.

A gyűlés mindvégig a legnagyobb érdeklődés és lelkes ünneplés mellett folyt le, amint azt a következő részletes tudósításunk ismerteti:

Az Országos Polgári iskolai Tanáregyesület Délvidéki Köré vasárnap délelőtt 9 órakor tartotta évi rendes, ezuttal XI-ik közgyűlését a nagybecskerek polgári és felső kereskedelmi iskola dísztermében Szeneas Adolf nagybecskerek polgári iskolai tanár, a kör elnökének elnöklése mellett.

A gyűlésre eljött mintegy félszáz polgári iskolai tanár, igazgató, illetve tanár és képviselve voltak a temesvári, nagykikindai, törökbecsei, nagyszentmiklósi, pancsovai, módosi, torontálvásárhelyi, orsovai, oraviczai, resiczai, karánsebesi, zsombolyai polgári fiú- és leányiskolák.

Jelen voltak azonkívül a vármegye képviselőjében Jankó Ágoston udvari tanácsos, alispán és dr. Vinczehidy Ernő vm. főjegyző, a tanfelügyelőség részéről Grézlo János kir. tanfelügyelő, dr. Klein Mór főrabbi, Jeszenszky Nándor ág. ev. és Szalay József ev. ref. lelkészek, a felső keresk. iskola tanári kara részéről Balás Márton, Reimholz Árpád, Dunai László, a polgári iskola tanári kara teljes számban, a főgimnázium részéről Králik László, Streitmann Antal, Burget József és Vajda Lajos tanárok, Jakabházy Béla a torontálmegyei gazdasági egyesület részéről, Háda József, a Nemzeti Iskola szerkesztője, Somfai János lapszerkesztő a Torontálmegyei Közművelődési Egyesület részéről, az elemi iskolák képviselőjében Bányai Jakab, Wégling István és Liska igazgató-tanítók, Baaden Károly nyug. iskolaigazgató, Messinger Karolin igazgató, Török János kir. járásbíró stb.

Az elnöki megnyitó. A középiskolai reform.

Szeneas Adolf elnök megnyitván a közgyűlést, üdvözlő a megjelenteket s megnyitójában visszaillesztést vet az elmúlt évre. Örömmel jelenti hogy a polgári iskolai tanárok fizetés- és nyugdíjügye, miután némileg orvosoltatott, ezuttal a tágysorozaton nem szerepel. Attért ezután az egyesület mult évi legnagyobb vívmányára, a mezőgazdasági irányu 7 osztályos polgári iskolára s fejtette annak jelentős és fontos hivatását. Előreláthatólag szeptemberben már két ilyen iskola fogja megkezdeni a működését. Ennek az iskolának megszervezésében s az azért folytatott küzdelemben nagy és jelentős szerep jutott a délvidéki körnek, amelynek nagyszentmiklósi és nagykikindai gyűlési határozatai erős hangon sürgették a 7 oszt. polg. iskola felállítását. Az elnök itt köszönetet mond Grézlo János kir. tanfelügyelőnek, aki mindig a reform eszméje mellett dolgozott, továbbá a megyei törvényhatóság megjelent két képviselőjének, Jankó Ágoston alispán-

nak és dr. Vinczevidy Ernő m. főjegyzőnek, amennyiben a törvényháoságnak a reformot sürgető körlevele nagy lépéssel vitte előre az ügyet. Köszönet illeti meg a Torontalmegyei Gazdasági Egyesületet, továbbá a városi képviselőtestületet, amely a nagybecskereki 7 osztályos polg. iskola iránt intézett felterjesztést a kultuszminiszterhez.

Előadó ezután egy miniszteri rendeletből kiindulva, amely a polgári iskola reformját tárgyalja, kifejti, hogy mennyiben s mily módon volna kívánatos a középiskolai reform. Felsorolja a középiskolák hiányait s hátrányait, felemlíti az egységes középiskola tervét, vagyis a gimnázium és a reáliskola tantervének egyesítését, amely azonban a tudományos oktatás sokoldalúsága folytán lehetetlen. Hogy külföldön ez mégis bizonyos tekintetben megoldottnak vehető, az speciális viszonyoknak köszönhető. Így született meg a reál-gimnázium, amely azonban ismét csak egy középiskolai fajta. A polgári iskolákat a középiskolák reformjából nem lehet kikapcsolni. Az egységes középiskolának nem a középiskolák tantervének egyesítéséből kell megszületnie. Fontos mindenesetre az egységes középiskolának megszervezésénél az, hogy a differenciálódás melyik osztálynál álljon be. Ebben a tekintetben a kultuszminiszter az V-ik osztályt jelölte meg. A középiskolai reformmal szemben áll az Országos Közoktatási Tanács, amely azt hangoztatja, hogy gyökeres reformra nem lehet számítani s így a polgári iskola sem reformálódna. Ebben a sajnálatos esetben, ha a gyökeres reform be nem következne, úgy a körsürgesse a munkaiskoláknak a szaporítását.

Szálljon sikra a kör a Magyar Oktató Szövetség felállításáért, amely az összes tanintézetek között a kapcsolatot megteremtene. Üdvözlő a hatóságok, tantestületek és egyesületek képviselőit s a közgyűlést megnyitja s egyúttal betérjeszti a következő határozati javaslatot:

1. Amennyiben a megindított középiskolai reform kisebb tantervváltozásra zsugorodnék össze, úgy ennek keretében nem lehet a polgári iskola kérdését megoldani.

2. A polgári iskolai reform csak úgy illeszthető be az egységes középiskolába, ha ez nem a középiskolák tantervének egységesítéséből jön létre, hanem ha az elemi iskola után következik egy egységes, modern tartalmú és szellemű alsó tagozat. Addig, míg ez bekövetkezik, kívánja a reform polgári iskoláknak, mint munkaiskoláknak szaporítását.

3. Kívánja a meglévő kísérleti reformiskolák sikeres működésének előfeltételeit: az önkéntesi jogot és egyéb jogosítványokat. Kívánja a minősítési törvénynek ilyen értelemben való módosítását.

4. Kívánja a polgári leányiskoláknak a fiúiskolákkal való szoros reformját.

Szenes Adolf mélytartalmú és kitűnő előadását nagy tetszéssel és figyelemmel hallgatta a közönség és zajosan megtapsolta az előadót.

A vita.

Az első felszólaló Králik László főgimnáziumi tanár volt, aki kijelenti, hogy a reformot illetően az elnökkel mindenben egyetért. Mindazonáltal óhajtja, hogy a gimnáziumoknak, mint a klasszikus nyelvek és műveltség ápolójának ily természetű jellege megmaradjon. Különben se tanítják a latin nyelvet nálunk tulzott mértékben, annál kevésbé a görögöt. Kívánja, hogy a polgári iskola mezőgazdasági irányú iskola legyen. Kiegészítő indítványt tesz, hogy a klasszikus nyelvek mellett a középiskolában egy, a vidéknek megfelelő nemzetiségi nyelv is taníttassék a német mellett.

Szigethi Rezső törökbecsei polgári iskolai tanár a 7 osztályos polgári iskola jogosítása érdekében emel szót.

Szenes elnök megnyugtatta, hogy ez ügyben küldöttség fog legközelebb eljárni a miniszternél.

Jeszenskyné O. nagyikikindai polgári leányiskolai tanárnő a leányiskolák érdekében szólal fel, majd az elnök a vitát bezárja s szavazásra teszi fel a kérdést. A gyűlés az elnök indítványát Králik László kiegészítő indítványával együtt elfogadja.

Az üdvözlések során Török Ferenc

a nagybecskereki polgári iskola, Balázs Márton a felső kereskedelmi iskola, Bányaai Jakab az elemi iskolák tantestülete, Háda József (Budapest) a Nemzeti Iskola nevében üdvözlő a polgári iskolai tanárok gyűlését.

Ezután Pál Sándor köri titkár az egyesület mult évi működéséről szóló terjedelmes jelentését olvassa fel, amelyet a gyűlés egyhangulag tudomásul vesz.

Most 10 pernyi szünet következett, amely alatt a szomszédos szobában terített buffet várta a vendégeket.

Szünet után Komjáthy Sándor orsovai polgári iskolai tanár egy alapítandó ifjúsági folyóiratról olvas fel s egy, a legnagyobb részletekre kiterjeszkedő javaslatot tesz.

A gyűlés a javaslatnak a központi egyesülethez való felterjesztését határozza el.

Ezután a pénztári számadásokat fogadja el a gyűlés, majd megejti a tisztújítást, amelynek eredménye szerint a közgyűlés a régi tisztviselőket újból megválasztotta azon különbséggel, hogy ezúttal nőtagokat is beválasztott.

Ezután néhány indítványt tárgyaltak még s ezzel a gyűlés véget ért.

A gyűlés után a vendégtanárok a Messinger-féle tanintézetet tekintették meg.

A bankett.

Délután fél 2 órakor ötven teritékü bankett volt a Rózsa-szálloda éttermében, amelyen Szenes Adolf Grézlo János kir. tanfelügyelőt köszöntötte föl, majd Grézlo János tanfelügyelő megköszönve az üdvözlést, a polgári iskolai tanárok összetartására üritette poharát. A vendégek az ebédnek a késő délutáni órákig maradtak együtt a legjobb hangulatban.

HIREK.

A gyermeknap.

Az első nap. — Gyűjtés az utcákon.

Nagybecskerek, május 4.

Tegnap és ma volt a nagybecskereki gyermeknap.

A helyi bizottság ugyanis tegnapra és mára tüzte ki a gyermeknapot nálunk s ezúttal az időjárás is kedvezett a bizottság választásának, mert derűs májusi idő mosolygott a nemes munkára, amelyet lelkesen végeztek az asszonyok és a lányok.

A gyermekvédő liga nagybecskereki bizottsága dr. Dellimanics Lajos főispánnal az élén, valamint a lelkes hölgybizottság nagy buzgalommal készült a gyermeknapra s fáradhatatlanul agítált a gyermeknap érdekében s a buzgólkodásnak bizonyára meg is lesz a kellő eredménye.

A hölgyek már jókor reggel fölvonultak a templomokhoz s ott kezdték meg a gyűjtést. A templomi gyűjtés hat helyen folyt. És pedig a róm. kath. plébánia-templom, a főgimnáziumi templom, az ev. ref. templom, a zárdai kápolna és a szerb templomok bejárata előtt.

Tizenegy órakor azután a hölgybizottság más tagjai a vármegyeház előtt és a Hunyadi-utcán a cukrászdánál fölállított sátrakhoz vonultak s itt indult meg a gyűjtés, amely délelőtt 11 órától déli 1 óráig, délután pedig 5—7 óráig folyt igen szép eredménnyel.

A gyermeknap gyűjtés annál is inkább jó eredménnyel biztat, mert ma a vármegye tavaszi közgyűlésére, a munkapárti gyűlésre sok idegen jött a városba, tegnap pedig vasárnap volt, amikor az utcák tele voltak sétáló közönséggel, amely nem kerülte el az urnákat, hanem szívesen áldozta filléreit a nemes célra.

IDŐJÁRÁS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárás jelentése.

Május 4.

Barométer sülyed 764.0. Délután 1.38 órakor: Hőmérő 19.2 C°. Hőmérséklet: maximum 3-ikán 14.8 C°, min. ma reggel 1.4 C°. Csapadék — harnat. Felhőzet —. Szélirány és erősség SE4. Jóslat a következő 24 órára: Száraz, enyhébb.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnap este 8 óra 38 percig; csapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 percig; felhőzet: Ci = fűrtösfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő, Ci-St = felhőfátyol, Ci-Cu = báránnyfelhő, Cu-St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szél erősség: 0 = szélesend, 8 = nagy vihar.

— **Hitelesítő közgyűlés.** A mai tavaszi rendes közgyűlés hitelesítő aktusát a főispán holnap d. e. 10 órára tüzte ki. Hitelesítők: Vámos Ignác, dr. Klein Mór, Mencez Lipót és Mayer Rezső.

— **A megyei tisztikar köréből.** A vármegye főispánja a mai közgyűlésen Bukovszky Gusztáv és dr. Boczay Aladár szolgabirákat tiszteletbeli főszolgabirákká nevezte ki.

Kinevezte továbbá dr. Stefan József perjamosi ügyvédet megyei tb. ügyésszé.

— **Várady Lipót Árpád a kalocsai érsek.** A hivatalos lap vasárnap száma közli, hogy a király a kalocsa-bácsi érseki állásra dr. Várady Lipót Árpád győri püspököt nevezte ki.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Janich Adolf nagybecskereki pénzügyi irodavezetőt a IX-ik fizetési osztályba kinevezte.

— **Áthelyezés.** A m. kir. igazságügyminiszter Török Miklós nagyszentmiklósi kir. járásbírói törvényszéki bírói minőségben az újvidéki kir. törvényszékhez áthelyezte.

— **Ünnepelt jegyző.** A német-szentmiklósi önkéntes tüzoltótestület a mult héten fényesen sikerült ünnepélyt rendezett Götz Jakab testületi elnöknek, mert folyó évi május hó 1-én 25 éve, hogy a német-szentmiklósi önkéntes tüzoltó-testület megalakította. A tüzoltó-testület zeneszóval, lampionos menetben az elnök lakása elé vonult, ahol Rusz Adám testületi parancsnok dícséretre méltó szép beszédben üdvözölte és a testület nevében egy remek emléktárgyat adott át az elnöknek a 25 éves tüzoltói működés és a testület alakításának emlékére, mire az elnök meghatározó beszédben köszönetet mondott a nem várt megtisztelésért és a testület tagjait, amely jelenleg a vármegyében a legnagyobb (88 tag), további összetartásra buzdította és szívélyes hangon vendégül meghívta. Ezen ünnepély alkalmával a községi előjáróság, képviselőtestület, Petrovics Emil iskolaszéki elnök és a tantestület szintén üdvözölték. Amint értesülünk, folyó év június 1-én lesz 25 éve, hogy Götz Jakab jegyző Német-szentmiklós község szolgálatában van, miért is a község — működési érdemeinek elismerésül — a közel jövőben nagyobb szabású ünnepélyt óhajt rendezni.

— **Flórián.** A tüzoltók a mai napon ünnepik védőszentjüknek, Flóriánnak ünnepét. A nagybecskereki önkéntes tüzoltó-testület is megülte Flórián napját, ugyanis 7 órakor Naszke Károly tüzoltófőparancsnok és Szávits Sándor tüzfelügyelő vezetésével a legénység megjelent a róm. kath. plébániatemplomban, ahol mise volt. Délelőtt fél 12 órakor a tüzoltólaktanyában pedig lakoma volt.

— **Adomány a gyermekligának.** Jemrics Elis urnó a gyermekliga javára 5 K-t adományozott, amely adományért köszönetet mond dr. Dellimanics Lajos főispán.

— **Elveszett ékszerláncok.** A mult szombaton délután gróf Zichy Andor pézszaki nagybirtokos utazott keresztül Nagyszentmiklóson vendégével, gróf Széchenyivel automobilon s rövid időre megálltak. Midőn újból elindultak, a chaffeur

és gróf Széchenyi egy-egy táskát ékszerrel helyeztek el az automobilba. Mikor kiérték Nagyszentmiklósról, észrevették, hogy mindkét ékszerestáska eltűnt, elveszett. Az bizonyos, hogy mindkét értékes ékszerestáska Nagyszentmiklóson vesztett el. Ez ügyben különben a csendőrség folytatja a nyomozást.

Az OMKE köréből. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés tagjai részére a Dunagőzhajózási Társaság és a M. kir. Folyam- és Tengerhajózási r.-t. a folyó hajózási évadra is engedélyezte a szokásos hajózási kedvezményt. A Dunagőzhajózási Társaság kedvezménye abban áll, hogy az Egyesülés tagjai a dévény-orsovai és tiszai vonalakon egész II. osztályú jeggyel az I. helyen utazhatnak abban az esetben, ha felmutatják az Egyesülés részéről kiállított arcképes igazolványt. A M. kir. Folyam- és Tengerhajózási r.-t. tagjaink részére azt a kedvezményt engedélyezte, hogy a nevezett társaság összes vonalain (a budapest-dömösi vonal kivételével) II. osztályú menetjegy váltása mellett az I. osztályban utazhassanak. A M. kir. Folyam- és Tengerhajózási r.-t.-nél a kedvezmény igénybevételénél szintén az Egyesülés részéről kiállított tagsági igazolvány felmutatása szükséges. A tagsági igazolványokat a tagok kérelmére az OMKE központi irodája (Budapest, V., Rudolf-rakpart 9.) állítja ki, egy aláírással ellátott vizitálaku fénykép és 60 fillér beküldése ellenében.

Gépészek vizsgálja. A gőzgépkezelők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái Szegeden május hó 10. napján d. e. 9 órakor a szegedi felső ipariskolában fognak megtartatni. A vizsgálati kérvények kellően felszerelve a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez Szeged, Földvár-utca 4. sz. küldendők.

Francia cognac és pezsgőbehozatal. A temesvári kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelt köröket hogy egy délfraanciai cognacot és pezsgőt exportáló cég oly magyar ügynökkel akar kereskedelmi összeköttetésbe lépni, aki a céget itt képviselné. Bővebb felvilágosítás a kereskedelmi és iparkamara titkári hivatalában szerezhető.

Bakancsszállítás. A temesvári kereskedelmi és iparkamara közli az érdekeltekkel, hogy az 1915. évben a m. kir. honvédség részére összesen 14500 pár bakancs és 6800 pár könnyűcipő lesz szállítandó. Ez a mennyiség kizárólag hazai kisiparosoktól fog beszerezni. Akik a szállításban részt venni szándékoznak, ajánlataikat oly helyeken, ahol ipar-terület van, annak útján, különben pedig közvetlenül a kereskedelmi és iparkamarához legkésőbb folyó évi május hó 28-áig nyújtásuk be. A szállítási feltételek az illetékes ipar-területnél, vagy a kamara titkári hivatalánál tudhatók meg.

Az anyakönyvi hivatalból. A nagybecskereki anyakönyvi hivatalban a lefolyt héten a következő bejelentések történtek:

Házasságok: Miliszavlyevics Emil rk. cukorkaárus és Mot Mária gk. — Dugyila József ág. ev. asztalossegéd és Boleszny Mária rk. — Mirkov Lázár gk. földmives és Gardinovacska Milena gk.

Születések: Zadrin Emil gk. földmives, leány. — Nénin Dusan gk. napszámos, leány. — Kirtianszki Milos gk. napszámos, leány. — Ferdinándy László rk. lakatos, leány. — Czvetkov Vitályos gk. földmives, fiu. — Schlitter Péter rk. kőmives, leány. — Kipper Mátyás rk. szabó, leány. — Szabó János rk. kocsis, leány. — Muschong András rk. postaszolga, fiu. — Jaksa István rk. napszámos, leány. — Budai András rk. napszámos, fiu. — Toskov Lyubomir gk. eszmadia, fiu. — Greizinger Ferenc rk. járásbírói irodatiszt, fiu. — Néhai Rindje János rk. raktárnok, leány. — Boszilyka József rk. fogházor, fiu. — Juhász István cseléd, fiu. — Stecher Katalin rk. leány.

Halálozások: Kiss Julianna rk. 11 éves, tüdővész. — Özv. Justitorisz Samuné rk. 50 éves, szivhüdes. — Jakab Rózsika rk. 3 éves, agyhártyalob. — Gradinovacska János gk. földmives 42 éves, tüdővész. — Berberszki Milivoj gk. 20 éves, tüdővész. — Kopasz Imre rk. 59 éves molnár, billentyük elégtelensége. — Özv. Milánov Lukácsné gk. 62 éves, szivbaj.

Színház, művészet.

Heti műsor:

Május 4. Hétfő: Buksi (Mirette and Partner fölléptével).

Május 5. Kedd: Luxemburg grófja (Mirette and Partner fölléptével).

Május 6. Szerda: A szerkesztő ur (vigjátékudonság).

Május 7. Csütörtök: Sztrájkol a golya.

Május 8. Péntek: Bella.

Május 9. Szombat: A nevető férj (operett-udonság).

Május 10. Vasárnap: Ugyanaz.

Nemtudomka. Huszka Jenő legújabb operettje szintén messze esik régebbi műveitől. Melódiáinak dus forrása mintha elapadt volna s az a színes, gazdag muzsika, amely a Bob hercegben, a Gül babában ugy elragadta a közönséget, a Nemtudomkában alig látszik. Van ebben a darabjában is sok fülbemászó dallam, de korántsem olyan frissek, üdék és megragadóak, mint régebbi darabjaiban. Lehet, hogy a szöveg sem inspirálta, mert bizony nagyon lapos a meséje és sok benne az izléstelenség. A darabot egyébként a társulat kifogástalanul adta ugy szombaton, mint vasárnap este s a szereplők is a legjobbat nyújtották. Árkossy Vilmos valóságos kabinetalakítást adott a tanár szerepében, Komáromi Gizi pedig az ártatlan kokottot elbájolóan játszotta. Kitűnő volt Szécsy Ferenc a rikkancs szerepében, míg Szécsy Emma a címszerepet kreálta finom jellemzéssel s szép énekszámait Szántó Jánossal együtt melegen megtapsolták. Jó volt azonban Mészáros Pista, Tábory Imre, Tomborné, valamint a többiek is. A színház mindkét este tele volt.

A szerkesztő ur. A budapesti Vigszínház idei évadjának egyik legnagyobb sikerű udonságát szerdán este mutatja be színtársulatunk drámai ensembléje Balla Kálmán felléptével, aki egyben rendezője is a rendkívül szellemes francia vigjátéknak, mely azonban nem valami fehér darab s a piros nyomású színlap is jelzi, hogy csak felnőtteknek való.

TÁVIRATOK.

A KIRÁLY ÁLLAPOTA.

Budapest, máj. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) A félhivatalos Magyar Távirati Iroda jelenti: Öfelsége állapotáról ma Schönbrunnból hivatalosan a következőket közlik:

Öfelsége alvása az éjszaka második felében ismét meg volt zavarva, de a közérzet mindazonáltal kielégítő.

A NAGYBETEG KOSSUTH.

Budapest, máj. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kossuth Ferenc az elmúlt éjszakát ismét nyugtalanul töltötte s erős lájdalmak gyötörték. Müller és Angyán tanárok konziliumot tartottak s Müller tanár kijelentette, hogy Kossuth állapota változatlanul súlyos és aggasztó. Ma délbén Tisza István gróf miniszterelnök és Beöthy Pál, a képviselőház elnöke érdeklődtek Kossuth állapota iránt.

A KÜLÜGYMINISZTER BUDAPESTEN.

Budapest, máj. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Berchtold gróf külügyminiszter tegnap este Budapestre érkezett, hogy a delegáció folytatolagos ülésen résztvegyen.

KÉT KOSSUTH-SZOBOR LELEPLEZÉSE.

Budapest, máj. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) A tegnapi vasárnapon két helyen leplezték le Kossuth Lajos szobrát. Az egyik szoborleplezés Debreczenben, a másik Tiszaföldváron volt. A debreczeni leplezési ünnepen megjelent Apponyi Albert gróf is.

AZ ANGOL HAJÓRAJ FIUMÉBAN.

Budapest, máj. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Fiuméből sürgönyzik, az ide ellátogató angol hajóraj két első csatahajója ma délbén háromnegyed 12 órakor a fiumei kikötőbe érkezett. A kikötőben állomásozó osztrákmagyar hadihajók 21 ágyulövessel üdvözölték a vendégeket.

AZ AMERIKAI HÁBORU.

Budapest, máj. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Londonból sürgönyzik: Verakruzból Washingtonba érkezett jelentések szerint a mexikóiak megszegték a fegyverszünetet. A mexikóiak megtámadták az amerikaiakat s hat óra hosszat véres harc folyt a két ellenfél között. A harc vége az lett, hogy az amerikaiak visszaverték a mexikóiakat s az elvesztett pozíciókat újra elfoglalták. A harcban a mexikóiak 260, az amerikaiak pedig 50 halottat vesztek.

SALDOMORTALÉS RÖPÜLÉS BUDAPESTEN.

Budapest, máj. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Pasquier báró, Pegoud tanítványa tegnap tartotta saltomortalés röpülését Budapestben a rákosi repülőtérén óriási közönség jelenlétében. Az aviatikus kétszer szállt föl s hajmeresztő fordulókat végzett gépével a levegőben minden baj nélkül.

BOMBA BÉKÉSGYULÁN.

Budapest, máj. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rejtélyes eset történt tegnap Békésgyulán. Molnár Gábor ottani árvaszéki hivatalnok háza előtt az utcán ugyanis egy bomba robbant föl. A bomba szerelésére nem okozott semmi kárt. Hogy miképpen került oda a bomba s ki robbantotta föl, nem tudják. A titokzatos bombamerénylet dolgában a rendőrség erőlyesen nyomoz.

ÖNGYILKOS NÉMET IRÓ.

Budapest, máj. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Londonból sürgönyzik, az ottani egyik pályaudvaron Groethe báró német író felesége szemelátára agyonlőtte magát Tettének okát nem tudják.

ÉRTÉKTÖZSDE.

Budapest, máj. 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mai értéktőzsdén a déli zárlatkor a vezető értékek árfolyama a következő volt: Magyar Hitel 797.50, Osztrák Hitel 610, Koronajáradék, 81, Osztrák-Magyar Államvasut 697, Jelzáloghitelbank 404, Leszámitoló Bank 300, Hazai Bank 276, Magyar Bank 477, Kereskedelmi Bank 3620, Rimamurányi 637, Salgótarjáni 696, Általános Kőszénbánya 1016, Közúti Vasut 598, Villamos Vasut 317, Adria 588.

TÖZSDE.

(Árak 50 kilogrammonkint.)	
Buza (májusra)	13.28
Buza (októberre)	12.30
Rozs (októberre)	9.96
Zab (októberre)	8.45
Tengeri (májusra)	7.36
Tengeri (júliusra)	7.46

Közgazdaság.

A „Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet R.-T. (Budapest) heti jelentése a tőzsdéforgalomról és a pénzpiacról.

Budapest, 1914 április 30.

A budapesti értéktőzsdé irányzata a legutóbbi héten nem volt egységes. Az előző hét vége felé meg folytatódott azok az eladások, melyeket a király betegsége és a mexikói zavarok okozta aggodalom idézett elő és melyekhez természetesen nagygyobbmeryű contremine-transactiók járultak. Később azonban, midőn a király egészségi állapotáról egyre jobb hírek érkeztek és a mexikói háború kérdésében is a békés megegyezés lehetősége merült fel, a tőzsdé irányzata is barátságosabbá vált és visszavásárlások és fedezések hatása alatt az árfolyamok az egész vonalon javultak. E javuláshoz a külföldi tőzsdék magasabb jegyzései is hozzájárultak.

A legutóbbi pár napos depresszió folyamán a legerősebb visszaesésnek a Magyar bankrészcények voltak kitéve, me-

lyeknek árfolyama később is csak mérsékelten emelkedett. Az általános irányzatot kívül e részvények lanyhaságához hozzájárult kétségkívül az intézet vezetésében beállott újabb változás is és a nagyobb mennyiségben piacra került darabokkal szemben nem volt elég nagy a felvevő képesség. Egyéb bank- és vezetőpapírok 10—15 koronás árvesztéseket szenvedtek, melyek később körülbelül felerészben megtérültek.

A járadék átmeneti nagyobb csökkenés után körülbelül egy hét előtti árfolyamán zárult.

Ipari papírokban az árfolyamhullámzások még nagyobbak voltak. Különösen szén- és téglártekek, továbbá Ganz-Danubius részvények emelendők ki és míg előbbiek 10—30 koronás árváltozásokat szenvedtek, a Ganz-Danubius részvények körülbelül 200 koronás áresésüket később csaknem teljesen behozták.

A Közuti és Városi villamos vasúti részvények is nagyobb árhullámzásnak voltak alávetve, de az irányzat javulásával különösen előbbieket iránt ismét élénk érdeklődés mutatkozott. Az Adria részvények árfolyama aránylag tartottnak volt mondható.

Adriai Biztosító Társulat — Triestben. A társulat idei közgyűlését ráczalmási Frigyesy Adolf m. kir. udv. tanácsos, vezérigazgató elnöke alatt, számos részvényes jelenlétében április hó 27-én tartotta meg, ezuttal első ízben a társulat új triesti székházában. Ezen a közgyűlésen az 1913. évről, a társulat alapítása óta 75-ik üléstevnek, zárószámadásai terjesztettek elő.

A részvényesek elé terjesztett zárószámadási jelentésben az igazgatóság mindenekelőtt a társulat fenállásának 75 éves jubileumáról emlékezik meg, visszapillantást vetve az 1838-ik évben történt alapítás óta elért fejlődésre, kidomborítva azt a nagy lendületet, melyet a vállalat üzletmenete a folyó évvel betöltött 75 esztendő alatt felmutat és egyben hálaival emlékezik meg mindazokról, akik akár vezető állásban, akár a társulat számtalan felügyelője vagy képviselője keretében annak felvirágoztatásához és fejlődéséhez ténykedésükkel hozzájárultak.

A zárószámadás második része az 1913. üléstev eredményeit taglalja. Bár a társulat által ügött szakmák némelyike veszteséggel záródik is, az üzletév végeredménye kielégítő képet mutat. Az értékpapírok árfolyamának tetemes visszaesése folytán a társulat könyvszerű árfolyam-vesztése 1.766.839 koronát tesz ki, amely összegből a még rendelkezésre álló árfolyamigadozástartalék által 476.684 korona fedezetett, míg a fennmaradó 1.290.155 korona egészében a folyó év terhére ment s így annak fedezete a vagyontartalék igénybevétele nélkül történhetett.

Az életbiztosítási (A) osztályban 95.172.478 korona tőkeösszegegről szóló ajánlat terjesztett be, a kiállított kötvények pedig 84.437.685 koro. a biztosított tőkére szólnak. Az üzletév végével az életbiztosítási állomány biztosított tőkében kerek 560 millió koronát ért el, biztosított járadékokban pedig 1.427.000 koronát. Halál- és elérési esetekért, valamint járadékok fejében a társulat 11.653.489 koronát fizetett ki. Az életbiztosítási osztály díjtartalékai az év végével 158.399.931 koronát, illetve a viszontbiztosított rész levonásával 144.537.736 koronát tettek ki.

Az elemi ágazatok (B) osztályában a díjbevétel a következő számokat mutatja: tüzbiztosítás 29.362.209 korona, szállítmánybiztosítás 4.917.563 korona, betörés-biztosítás 812.711 korona. A viszontbiztosítások összesen 16.110.118 koronát igényeltek. Az elemi ágazatokban a társulat károk fejében 26.037.259 koronát, a viszontbiztosított résznek levonásával 12.852.129 koronát fizetett ki. Az elemi ágazatok díjtartalékai 22.282.294 koronát, illetve a viszontbiztosítókra eső rész levonásával: 12.160.441 koronát tesznek ki.

A társulat igazgatóságát és a hivatalnokokat alapszabályszerűen megillető nyereség-részesedés levonása után a fennmaradó nyereségenlegből a múlt évhez hasonlóan 160 korona kerül részvényenkint kifizetésre.

Az üzletév végével a társulat tőkéi és tartalékai a következőképen alakulnak: teljesen befizetett részvénytőke 10 millió korona, vagyontartalék 12 millió korona, nettó-díjtartalékok 155.698.177 korona, nettó-kártartalék 4.593.922 korona, összesen 182.292.099 korona.

A nyugdíjpénztár és az alkalmazottak elátási pénztára összesen 4.438.002 korona vagyon felett rendelkezik.

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1914. évi május hó 1. napjától.

INDUL.		óra	perc
Nagybecskerekre pályaudvarról.			
Karlova—Szedeg—Budapestre délelőtt		6-21	
Karlova—Szedeg—Budapestre délelőtt		7-10	
Karlova—Szedeg—Budapestre délelőtt		11-27	
Karlova délelőtt		10-00	
Karlova—Szedegre délután		1-13	
Zsombolya—Szedeg—Budapestre délután		4-00	
Pancsovára délután		5-18	
Karlova—Szedeg—Budapestre este		7-18	
Pancsovára délelőtt		8-10	

Nagybecskerek-bégap. pályaudvarról.		óra	perc
Módos—Temesvárra reggel		3-33	
Zsombolya—Temesvárra délelőtt		11-39	
Szécsány—Módos—Zsombolya—Temesvárra reggel		6-35	
Antalfalvára reggel		4-30	
Zsombolyára keskenyvágányú vonalon reggel		2-26	
Zsombolyára keskenyvágányú vonalon délelőtt		11-55	
Zsombolyára keskenyvágányú vonalon délután		5-25	

ÉRKEZÉS.

Nagybecskerekre pályaudvarra.		óra	perc
Budapest—Szedeg—Karlováról délelőtt		6-49	
Budapest—Szedeg—Karlováról délután		3-11	
Budapest—Szedeg—Karlováról délután		4-50	
Budapest—Szedeg—Karlováról este		7-17	
Budapest—Szedeg—Nagykik—Karlováról este		9-21	
Szedeg—Karlováról délelőtt		9-24	
Temesvár—Zsombolyáról délelőtt		9-28	
Temesvár—Zsombolyáról este		6-30	
Pancsováról délelőtt		8-38	
Pancsováról este		6-52	

Nagybecskerek-bégap. pályaudvarra.		óra	perc
Antalfalváról reggel		7-21	
Módosról reggel		6-56	
Szécsányról este		8-00	
Zsombolyáról keskenyvágányú vonalon este		9-34	
Zsombolyáról keskenyvágányú vonalon délután		4-10	
Zsombolyáról keskenyvágányú vonalon délelőtt		8-23	

Hirdetések.

Torontálvármegye alispánjától.

14244—914. szám. 537—3.3

Versenyárgyalási hirdetmény.

A nagybecskereki községi közigazgatási tanfolyam építkezésére folyó évi 7425. szám alatt kiírt árlejtés eredményét a megyei törvényhatósági bizottság csak részben fogadva el, az alábbi munkákra új árlejtést hirdetek.

B) Csoport.

- Központi fűtés:
1. Kazánberendezés.
 2. Fűtőtestek és tartozékai.
 3. Csővezeték és tartozékai.
 4. Szellőztetés.
 5. Különfélék.
 6. Szerelés, szállítás, fuvar stb.

C) Csoport.

1. Vízvezeték kuttal.
 2. Csatornázás derítő teleppel.
- Ajánlatok tehetők a B) és C) csoportra együttesen, külön-külön a B) és C) csoportra, valamint külön a C) csoport 1. és 2. alatti munkáira.

Az ajánlatok beadási határideje 1914. évi május hó 20-ik napjának d. e. 10 órája. az ajánlatok Torontálvármegye alispáni hivatala címére küldendők. Az ajánlatokat 1914. évi május hó 20-án d. e. 11 órakor fogjuk bizottságilag fölbontani, amely alkalommal bármely ajánlattevő vagy igazolt megbízottja jelen lehet.

Elkésztett, távirati, utó- és a feltételeknek meg nem felelő ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

Ezen hatóság előtt ismeretlen ajánlattevők kötelesek megbízhatóságukat és szállítóképességüket az illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni.

Az ajánlatok zárt, 5 pecsét el ellátott, sértetlen borítékba helyezendők, következő felirással:

„Ajánlat Torontálvármegye alispánja által 14244—1914. szám alatt kiírt nagybecskereki községi közigazgatási tanfolyam építéséhez.”

Óvadéknál az ajánlati összeg 5%-a teendő le készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokban a nagybecskereki m. kir. adóhivatalnál és a letéti nyugta csatolandó az ajánlathoz. Készpénzt, avagy értékpapírt nem szabad csatolni az ajánlathoz.

A munka odaitélése esetén a munkát elnyert vállalkozó köteles óvadékát a felhívástól számított 8 nap alatt 10%-ra kiégszíteni.

A központi fűtési berendezésnél minden pályázó saját rendszerével, illetve

tervével pályázhat. Az épületre vonatkozó tervek megszerezhetők a megyei irodaigazgatónál 10 koronáért.

A vízvezeték (kuttal) és a csatornázás (derítőteleppel) helyszínrajza ugyanott kapható. A részletes terveket, költségvetéseket, számításokat és műszaki leírásokat ajánlattevő köteles elkészíteni és ajánlatához csatolni. Ajánlati minta díjtalanul kapható a megyei irodaigazgatónál.

Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig, de legkésőbb 60 napig kötelezettségben maradnak.

Magamnak és a törvényhatósági bizottságnak fentartom azt a jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül az ajánlati összegre, szabadon választhassunk.

A költségvetésbe az egységárakat számokkal, az ajánlati végösszeget pedig számokkal és betűkkel is be kell írni.

Az árlejtésen részt vehetnek mindazok a hazai iparosok és vállalkozók, kik iparuk gyakorlására törvényes képesítéssel bírnak. Akik fenti ipari munkák teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek már ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és annak képesítését igazolni.

A vállalkozó köteles az építési munkálatok teljesítését hazai anyagokból, hazai gyárakban készült felszerelési cikkekkel, hazai munkásokkal végeztetni. Evégből alávetni köteles magát a közszállítási szabályrendelet 16. §-a 11. pontjában megjelölt ellenőrzésnek. Egyes cikkeket, ha azok Magyarországon nem gyártatnak, a vállalkozó csak miniszteri engedéllyel szerezhet be külföldről.

A munkákra és szállításokra vonatkozólag a középítkezéseknél érvényes állami általános és részletes föltételek irányadók.

A munkálatok a végleges odaitelés alkalmával általam kibocsátandó felhívás vételétől 8 nap alatt megkezdendők és oly erővel folytatandók, hogy azok 1914. évi december hó 31-én kifogástalan kész állapotban átvehetőek és használhatóak legyenek.

Nagybecskerek, 1914 április hó 25-én.

Jankó, alispán.

Az Aradáci-utcában 3 szobás, mellék-helyiségekkel ellátott

Lakás

irodának vagy lakásnak f. évi augusztus 1-re kiadó.

Felvilágosítás nyerhető

özv Anna Janosnénál, Aradáci-utca.

„TOMATIN“

a legjobb növénytetőirtó szer!
Tíz év óta használatban.

A növényt nem támadja meg.
Rögtön és gyökeresen pusztít.

Egy nagy üveg (1 liter) ára 3-60 K,
egy kis üveg (1/2 liter) ára 2— K,
egy próbaüveg (1/4 liter) ára 1-20 K.

Megrendelhető utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldésével a készítőnél

Georg Drescher Leipzig,
Frankfurterstrasse 2 I.

V szontelárusítók kerestetnek. — Bővebb felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal.

Nagyobb megrendelésnél árengedmény.

436—x.19

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

Torontál

pol. napilap kiadóhivatala.

Pénz!

Törlesztési jelzálogköcsönt

378.-x 20

4 1/2% alapon,

továbbá I-ső és II. helyre való
beköbelezési váltóköcsönt leg-
előnyösebb feltételek mellett
földbirtokokra és házakra

legrövidebb idő alatt, szolid bázis alapján

== folyósítok. ==

Ingtalanok eladását, vételét, valamint azoknak
haszonbérbeadását is elvállalom.

— Ügynökök díjaztatnak. —

Kardos Lipót

:: bank és bizományi irodája ::

Nagybecskerek, Szerb templom-utca,

:: a szerb templommal szemben. ::

Telefonszám 318. Telefonszám 318.

Torontálvármegye alispánjától.
1481-914. szám. 549-3.2

Pályázati hirdetmény.

Elhalálozás folytán üresedésbe jött
egy központi irodasegéd-tisztai állás. Ezen
állásra és az ezen állás betöltése folytán
netán üresedésbe jövő járási irodasegéd-
tisztai állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom pályázni szándékozókot,
hogy szabályszerűen felszerelt kérvényü-
ket a vármegye főispánjához címezve ná-
lam **f. évi május hó 31-ig** nyújtsák be.

Az igazolványos altisztekre az 1873.
évi II. t.-c.-ben foglaltak a mérvadók.

A központi irodasegéd-tiszt kezdő fize-
tése 1400 korona (XI. fiz. oszt. III. foko-
zat), évi lakbéré 560 korona.

Kelt Nagybecskereken, 1914. évi áp-
rilis hó 27-én.

Az alispán helyett:

Bielek Antal másodfőjegyző.

A nagyérdemű közönségnek vagyok
bátor becses tudomására adni, hogy
a mai naptól fogva legy elsőrendű

Cigányzenekart szerződtettem

a hirnevés Balog Tóni primás veze-
tése mellett. ::

A zene-estély kezdete hétköznapokon
este fél 8 órakor, ünnep- és vásár-
napokon délután 5 órakor. ::

Becsés pártfogását kérve a nagyérdemű
közönségnek vagyok tisztelettel

Marcoiu Jenő

Kaszinó-vendéglős Nagybecskerek

SOFFÖR

állást keres, egyszersmind

„Mechanikus“ jellegre a

kiadóba. 569.-1.1

A Máv. osztálymérnöki hivatal részére

három szobás

és lakás részére külön

három vagy négy

szobából és mellékhelyiségekből

álló különálló ház vagy utcai lakás

kerestetik **augusztus elsejére**

Ajánlatok a nagybecskerek-pancsovai

osztálymérnökség címére küldendők.

567.-x.1

Szőlőkaró,

I. erdélyi (nem usztatott) deszka, minden
méretű épületfák, nagy raktár bognár-
anyagokban, tűzifa, szén, kokszt
és kovácsszén jutányosan beszerezhető

Kurländer Imre

(atelepein

Nagybecskerek

Korona-utca, Bizella-part, Aradaczi-ut.

Interurban telefon 35. :: Fatelepe telefon 89.

498-106

Csödtömegeladási hirdetmény.

Alulírott tömeggondnok ezennel közhirrre
teszem, hogy a pancsovai kir. törvényszék, mint
csödbíróság 4178/p. 1914. sz. végzése értelmé-
ben vb. Sztanizsan Zsárkó csödtömegéhez tar-
tozó, a csödleltár 1-26., 28-30., a 31. tétel
alattiból 15 darab, 32-78., 80-202, 208.,
210-284., 286, 289-311., 329-332., a 333.
tétel alattiból 16 vég. 334-342., a 343. alatti-
ból 6 darab, 344-389., 391-405. tétel alatt
foglat 3674 korona 92 fillér becsértékű bolti
árúk, illetve lakasberendezés zárt írásbeli ver-
senyajánlati tárgyalás útján eladtnak.

A zárt írásbeli ajánlatok, melyekhez 500
korona bánatpénz melléklendő, alulírott tömeg-
gondnokhoz legkésőbb **f. é. május hó 20-án**
délelőtt **11 óráig** adandók be. A bánatpénz
kamat fizetés nélkül mindaddig a tömeggond-
noknál marad, míg a bíróság az ajánlatok
felett nem határozott.

A csödbíróság fenntartja magának a jogot,
hogy a beérkezett ajánlatok fölött szabadon
határozhasson, esetleg valamennyit indokolás
nélkül visszautasíthatja.

A csödtömeg a tárgyak minőségéért mennyi-
ségéért és az esetleges leltári tévedésekért
felelősséget nem vállal, azokért nem szavatol.

Az a jelentkező, kinek ajánlata elfogad-
tatott, tartozik a hátralékos vételárat ezen
elfogadásra vonatkozó értesítés vételétől számi-
tott 8 nap alatt a tömeggondnok kezéhez a
vételi illetékekkel együtt kifizetni s az árukat
átvenni, mert a fizetés elmulasztása esetén
bánatpénzét elveszti, az átvétel elmulasztása
esetén pedig a csödtömeg a meg nem vett
dolgozóért többé nem szavatol.

Akinek ajánlata el nem fogadtatott, az
pénzét a tömeggondnoktól elismervény ellené-
ben azonnal átvetheti.

A csödleltár minden nap délelőtt Perlaszon
9-12-ig a tömeggondnok irodájában megtekin-
thető. Az árúk pedig Csentan minden hét kedd,
csütörtök és szombat délutánján tekinthetők
meg.

Kelt Perlaszon, 1914. évi április hó 28-án.

Dr. Haril Árpád,

csödtömeggondnok

559-3.1

Antalfalvai járás főszolgabírájától.

2437-914. kig sz.

562-2.1

Pályázati hirdetmény.

Árkod (Torontálmegye) községben ürese-
sésbe jött **községi orvosi állásra** pályázatot
hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást el-
nyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényüket,
életkorukat és az 1908. évi XXXVIII. t.-c. 7.
§-ában előírt minősítésüket igazolván **1914. évi**
május hó 20-ig hozzám nyújtsák be.

A községi orvos évi fizetése az államtól
1600 korona, a községtől fizetési kiegészítés 1000
korona, 84 korona tűzifaátalány, 300 korona
husvizsgálati átalány és 1200 korona helyi
pótlék.

Azonkívül a nappali látogatás után szed-
hető 1 kor. és az éjjeli látogatás után szedhető
2 kor. látogatási díj és a halottkémlés után
a m. szabályrendelet szerint szedhető díjak.

Egy 5 szoba és előszobából és összes
mellékhelyiségből álló természetbeni lakás.

Kelt Antalfalván, 1914. évi április hó 29.
napján.

Zsiross, főszolgabíró.

Nyomdásztanonc

aki legalább két kö-
zépiskolát jó ered-
ménynyel végzett,
fizetéssel

azonnal felvétetik

lapunk nyomdájában.

553-x 1